

Naam van het kind

Inhoud	p.
Standpunt Vrouwenraad 1996	1
Actualisering dossier 2009	2
Belgische wetgeving	2
- Rechtsgevolgen van de familienaam	2
- Kenmerken van de familienaam	2
- Functie van de familienaam	2
- De verkrijging van de familienaam	3
Internationale instanties/teksten	4
Het naamrecht in andere Europese landen	5
Voorgestelde pistes in België	9
- Naam van de moeder	
- Keuzevrijheid ouders	
- Kind kiest zelf vanaf 18 jaar	
- Dubbele naam	
Arresten van het Arbitragehof	14
Studie over het maatschappelijk draagvlak inzake wetswijziging	15
Schema modellen voor naamsoverdracht	16
Keuzeformulier: krachtlijnen hervorming naamgeving	22
Besluit	25

Standpunt Vrouwenraad 1996: Wijziging naamgeving

De huidige Belgische wettelijke regeling met betrekking tot de naamgeving van het kind is discriminatoir voor vrouwen.

De wet op de afstamming (1987) bepaalt dat een kind dat binnen het huwelijk wordt geboren de familienaam van de vader krijgt. De naam van de moeder wordt genegeerd. Wanneer het kind buiten het huwelijk wordt geboren, krijgt het de naam van de moeder. Maar indien de vader het kind erkent, krijgt het zijn naam. De erkenner hoeft niet eens de verwekker te zijn. Het kind kan dus ook de naam krijgen van een man die niet de biologische vader is.

Het behoud van de naam van de vader is volgens de Nederlandstalige Vrouwenraad (NVR) enerzijds in strijd met de resolutie 78/37 van de Ministerraad van de Raad van Europa (27/09/1978) inzake de gelijkheid van de echtgenoten in het burgerlijk recht en anderzijds met artikel 16 van het VN-Verdrag ter Uitbanning van Alle Vormen van Discriminatie jegens de Vrouw (18/12/1979).

Vanuit de juridische toetsing van het naamrecht aan het gelijkheidsbeginsel dringt de NVR aan op een wijziging van de naamgeving.

Voor de NVR bestaat de oplossing in de vrije keuze.

Concreet betekent dit dat de ouders binnen een bepaalde termijn na de geboorte een bewuste keuze moeten maken en de familienaam van één van beiden aan het kind moeten geven.

De keuzevrijheid zou bovendien kunnen kaderen in de wet van 13 april 1995 met betrekking tot het ouderlijk gezag, de zogenaamde wet op het co-ouderschap. Het kiezen van de familienaam wordt dan één van de rechten/plichten van het ouderlijk gezag, dat door beide ouders gezamenlijk wordt uitgevoerd.

In geval van onenigheid inzake de keuze, vóór het einde van de termijn, krijgt het kind de naam van de moeder.

Actualisering dossier 2009

Belgische wetgeving

Het recht op een naam is een burgerlijk recht. In België is er geen gecoördineerde regeling inzake het naamrecht. De basiswetgeving is te vinden in:

- het decreet van 6 fructidor jaar II (23 augustus 1794). Artikel 1 bepaalt dat niemand andere namen mag dragen dan dewelke die in de geboorteakte vermeld staan en dat de familienaam het gevolg is van afstamming langs vaderszijde;
- de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen, B.S. 10 juli 1987¹.

In het Burgerlijk Wetboek staan afzonderlijke regels inzake het naamrecht, met name in de hoofdstukken over de akten van de burgerlijke stand, over het gebruik van de naam van de andere echtgenoot in beroepsaangelegenheden, over de verkrijging van de naam via de afstamming en over de gevolgen van adoptie betreffende de naam.

Rechtsgevolgen van de familienaam

Het gebruik van de familienaam is een recht van het individu. Dit wijst op het exclusieve karakter van de naam. De naam bezit een ordeningsfunctie. De naam kan ook beschouwd worden als een persoonlijkheidsrecht. Iedere persoon is verplicht zijn naam te gebruiken.

Kenmerken van de familienaam

De familienaam is

- onveranderlijk: je mag er zelf niets aan wijzigen
- ondeelbaar, dus enkelvoudig
- onbeschikbaar: niet overdraagbaar, niet verhandelbaar
- onverjaarbaar: wordt niet verkregen door het verloop van een bepaalde periode en men verliest de naam ook niet na een bepaalde tijdspanne
- collectief: behoort toe aan verscheidene leden van eenzelfde familie; anders geformuleerd: het gaat over het principe van de eenheid waarbij alle kinderen uit hetzelfde gezin/dezelfde ouders dezelfde naam krijgen.

Functie van de familienaam²

Dient tot persoonlijke identificatie van het individu in de samenleving. Daardoor kan het individu deelnemen aan:

---

¹

http://www.juridat.be/cgi_loi/loi_a.pl?language=nl&caller=list&la=n&fromtab=wet&tri=dd+as+rank&rech=1&numero=1&cn=1987051531&sql=dd+=+date%271987-5-15%27

² Uiteenzetting van prof. P. Senaeva, Kamer, Doc. 0283/010, p. 99.

- betrekkingen met de overheid (bv; stemrecht, fiscale en sociale verplichtingen of aanspraken, strafrechtelijke vervolging)
- betrekkingen tussen particulieren (bv. huwelijk, echtscheiding)
- hypothecaire publiciteit gebaseerd op naam van de persoon

De naam drukt ook de band uit van het individu met zijn familie

De verkrijging van de familienaam

Men verkrijgt de familienaam op de wettelijk bepaalde wijze, met name door afstamming.

Volgens de huidige wettelijke regeling (artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek³) draagt een kind in veruit de meeste gevallen de familienaam van de vader.

Een kind draagt enkel de naam van de moeder in volgende gevallen:

- wanneer enkel de moederlijke afstamming vaststaat;
- wanneer de moederlijke én de vaderlijke afstamming tegelijkertijd zijn komen vast te staan maar het door een vader in overspel verwekt kind betreft;
- wanneer de vaderlijke afstamming wordt vastgesteld na de moederlijke afstamming en de ouders geen verklaring hebben afgelegd voor de ambtenaar van de burgerlijke stand dat het kind de familienaam van de vader zal dragen; wanneer de ouders wél dergelijke verklaring hebben afgelegd maar het gaat om een door de vader in overspel verwekt kind en de echtgenote met wie de vader gehuwd was op het ogenblik van de vaststelling van de afstamming weigert haar instemming te geven tot de toekenning van de naam van haar echtgenoot aan het kind.

Bij de afwezigheid van de vaststelling van de afstamming staat de ambtenaar van de burgerlijke stand in voor het kiezen van een naam voor de vondeling.

De sociologische afstammingsband gaat over adoptie. Bij volle adoptie verandert de geadopteerde van naam. Het kind krijgt de naam van de adoptant en wanneer er twee echtgenoten de ouders worden, krijgt het de naam van de vader. Bij gewone adoptie verandert het kind niet steeds van naam. De algemene regel is wel dezelfde als bij de volle adoptie.

De wet van 31 maart 1987 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming heeft belangrijke discriminaties weggewerkt tussen de

---

³ Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek

§ 1. Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat of wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van de vader, behalve wanneer de vader gehuwd is en een kind erkent dat tijdens het huwelijk bij een andere vrouw dan zijn echtgenote is verwekt.

§ 2. Het kind wiens afstamming alleen van moederszijde vaststaat, draagt de naam van zijn moeder.

§ 3. Indien de afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, blijft de naam van het kind onveranderd. Evenwel kunnen de ouders samen of een van hen, indien de andere overleden is, in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte verklaren dat het kind de naam van zijn vader zal dragen.

Bij vooroverlijden van de vader of gedurende zijn huwelijk kan die akte niet worden opgemaakt zonder de instemming van de echtgenote met wie hij gehuwd was op het ogenblik van de vaststelling van de afstamming. De verklaring moet worden gedaan binnen een jaar te rekenen van de dag waarop de personen die de verklaring doen, de vaststelling van de afstamming hebben vernomen en voor de meerderjarigheid of de ontvoogding van het kind.

Van de verklaring wordt melding gemaakt op de kant van de akte van geboorte en van de andere akten betreffende het kind.

zogenaamde wettige en natuurlijke kinderen. Wat de naamgeving betreft is er een belangrijk verschil tussen beide 'soorten' kinderen blijven bestaan.

Onze wetgeving is in Europa nagenoeg de enige waarin geen sprake is van de toekenning en de overdracht van de naam.

Onze wetgeving is in strijd met het non-discriminatiebeginsel en het beginsel van gendergelijkheid.

Bovendien mag er geen enkele vorm van afstammingsgebonden discriminatie zijn.

Internationale instanties/teksten

Diverse internationale instanties/teksten wijzen op de discriminatie tussen mannen en vrouwen op het vlak van het naamrecht in tal van nationale wetgevingen:

VN

Het VN-Verdrag van 18 december 1979 inzake het uitbannen van alle vormen van discriminatie van vrouwen verplicht in artikel 16 de verdragsluitende Staten om alle nodige maatregelen te nemen teneinde iedere ongelijkheid terzake op te heffen.

"De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, nemen alle passende maatregelen om discriminatie jegens de vrouw in alle aangelegenheden betreffende huwelijk en familiebetrekkingen uit te bannen en verzekeren in het bijzonder, op basis van gelijkheid van de man en de vrouw:

g) dezelfde persoonlijke rechten als echtgenoot en echtgenote, met inbegrip van het recht een achternaam, een beroep en een werkkring te kiezen;

..."

- Dit artikel legt de ondertekenende staten de verplichting op om maatregelen te nemen maar beperkt zich tot het doel dat met die maatregelen behoort te worden nagestreefd zonder dat het de inhoud ervan nader omschrijft; Bron: Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1987-1988, 5 november 1987, doc. -599/2-85/86, Wetsvoorstel betreffende de naam. Advies van de Raad van State.

In het document: *Concluding observations of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women: Belgium, CEDAW/C/BEL/CO/6, Forty-second session 20 October - 7 november 2008:*

lezen we:

"27. The Committee is concerned that the State party's law on family names discriminates directly against women in that it does not allow a married woman or a woman living in de facto union with a man to give her family name to her children.

28. The Committee calls upon the State party to modify its legislation on family names in line with article 16 of the Convention so as to guarantee equal rights of women and men to transmit their family names to their children."

Raad van Europa

Op 27 september 1978 heeft het Comité van ministers van de Raad van Europa de resolutie (78)37 inzake de gelijkheid van echtgenoten in het burgerlijk recht aangenomen waarbij de lidstaten onder meer wordt gevraagd om iedere

discriminatie tussen mannen en vrouwen op het vlak van het naamrecht op te heffen.

Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, Protocol nr. 7 van 22 november 1984

<http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/655FDBCF-1D46-4B36-9DAB-99F4CB59863C/0/DutchN%C3%A9erlandais.pdf> (artikel 5, p. 32).

De inhoud van dit artikel komt overeen met de inhoud van artikel 16 van het VN-Vrouwenverdrag.

In aanbeveling 1271 van 28 april 1995 herinnert de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa eraan dat de naam kenmerkend is voor de identiteit van personen en dat vanuit dit oogpunt de keuze ervan zeer belangrijk is. "De blijvende discriminatie tussen mannen en vrouwen op het vlak van de familienaam is daarom onaanvaardbaar," stelt de Assemblée. De vergadering riep het Comité van ministers op om lidstaten met een discriminerende wetgeving op het vlak van het naamrecht te vragen iedere discriminatie tussen mannen en vrouwen op te heffen.

In zijn antwoord op deze aanbeveling concludeerde het Comité van ministers dat "het instandhouden van de discriminatie tussen mannen en vrouwen op het vlak van de familienaam strijdig is met het gelijkheidsbeginsel dat wordt gehanteerd door de Raad van Europa en dat om deze reden de aanbeveling 1271 (1995) van de Parlementaire Assemblée werd overgemaakt aan de regeringen van de lidstaten van de Raad van Europa".

In haar aanbeveling 1362 van 18 maart 1998 vestigt de Parlementaire Assemblée de aandacht op het feit dat tal van lidstaten nog steeds geen werk hebben gemaakt van een wijziging van het naamrecht en dringt zij bij het Comité van ministers aan om iedere lidstaat te vragen binnen welke termijn de gelijkheid tussen mannen en vrouwen op het vlak van het naamrecht zou worden gerealiseerd.

EU

Het Belgisch naamrecht voldoet niet aan de eisen van non-discriminatie en het vrije verkeer van personen zoals die zijn bepaald door de artikelen 12 en 17 van het EG-Verdrag⁴.

Europees Hof van de Rechten van de Mens

In een uitspraak van 27 april 2000 acht het EHRM de regel van eenheid van naam in overeenstemming met artikel 8 en 14 van het Verdrag (EVRM). In deze uitspraak merkt het Hof ook op dat onderscheid naar geslacht gerechtvaardigd wordt door een legitiem doel (zekerheid van naam) waarbij, binnen aan de staat toekomende mate van waardering, proportioneel is gehandeld.

---

⁴ Bron, link

Het naamrecht in andere Europese landen

Een aantal Europese lidstaten hebben hun wetgeving aangepast om tot een grotere gelijkheid tussen mannen en vrouwen op het vlak van het naamrecht te komen.

Duitsland

In een arrest van 5 maart 1991 stelde het Duitse *Bundesverfassungsgericht* dat het beginsel van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ook geldt in het Duitse naamrecht en dat beide echtgenoten evenveel recht hebben op hun naam. Tot dan toe moesten de echtgenoten bij de huwelijksluiting een gemeenschappelijke naam aannemen. Wanneer zij geen overeenstemming konden vinden, werd de naam van de man automatisch gezinsnaam. Deze subsidiaire regeling van de familienaam van de man, heeft het hof onverenigbaar verklaard met het grondwettelijk erkende principe van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

Huidige situatie:

Nachname

Sind die Eltern des Kindes verheiratet und führen sie einen gemeinsamen Ehenamen, so erhält das Kind diesen Ehenamen als Geburtsnamen.

Führen die Eltern keinen gemeinsamen Ehenamen, so können sie gegenüber dem Standesbeamten erklären, ob der Name des Vaters oder der der Mutter Geburtsname des Kindes sein soll. Die Bildung eines Doppelnamens ist auch hier unzulässig. Diese Erklärung gilt für alle weiteren Kinder aus der Ehe, so dass alle Geschwister einen einheitlichen Geburtsnamen erhalten.

Treffen die Eltern binnen eines Monats keine gemeinsame Bestimmung, überträgt das Familiengericht einem von beidem das Bestimmungsrecht. Übt der so Berechtigte sein Recht nicht binnen einer vom Gericht bestimmten Frist aus, so erhält das Kind als Geburtsnamen den Namen des "Bestimmungsberechtigten".

Bron: http://www.familienrecht-ratgeber.de/familienrecht/eherecht/content_02_01.html

Frankrijk

De ouders hebben de keuze een van hun beide namen dan wel de dubbele naam over te dragen, in de volgorde door hen gekozen. Dit geldt voor kinderen geboren na 1 januari 2005. In de praktijk zijn er 14 mogelijkheden (rekening houdend met het feit dat beide ouders zelf een dubbele naam hebben).

Depuis la loi n° 2003-516 du 18 juin 2003 relative à la dévolution du nom de famille, la transmission du nom de famille ne fait plus aucune distinction entre le nom de la mère et celui du père. L'enfant peut recevoir aussi bien le nom de l'un que le nom de l'autre, voire les deux noms accolés. L'administration française préconise en ce cas un double trait d'union, mais ce choix typographique, censé distinguer un tel nom composé de noms composés avec un seul trait d'union a été contesté.

Le choix se fait par déclaration écrite auprès de l'officier d'état civil du lieu de naissance de l'enfant. Il est irrévocable et s'impose aux enfants que le couple pourrait avoir ensuite. Il n'est donc pas possible que des enfants issus des deux mêmes parents aient des noms différents.

Si les parents ne font pas cette déclaration, l'enfant portera

- le nom de la mère si le père n'a pas reconnu l'enfant à la naissance
- le nom du père si la filiation est établie simultanément à l'égard du père et de la mère.

Dans le premier cas, si le père reconnaît ensuite l'enfant, les deux parents peuvent décider, tant que l'enfant est mineur, de substituer au nom de la mère celui du père ou bien d'y adjoindre le nom du père. Lorsque l'enfant a 13 ans son consentement est nécessaire.

Zie:

Loi du 4 mars 2002 relative au nom de famille

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000593399&dateTexte=>

Loi du 18 juin 2003 relative à la dévolution du nom de famille

Commentaar:

Marie-Jo Zimmerman, *Avancées et lacunes de la France concernant les applications de la Conventions CEDEF/CEDAW. Note de Synthèse 14/05/08*, République Française. Premier Ministre. Observatoire de la Parité entre les Femmes et les Hommes.

http://www.observatoire-parite.gouv.fr/espace_presse/communiqués/pdf/OPFH_NS_CEDEF.pdf, p. 4-5: "La France n'a pas encore levé sa réserve relative à l'article 16 1.g qui garantit à la femme les mêmes droits qu'à l'époux concernant le choix du nom de famille des enfants. L'inégalité en la matière persiste donc."

Luxemburg

Het kind draagt de naam van de vader (krachtens het gewoonterecht) en niet van de moeder.

Nederland

In het Nederlandse naamrecht (wet van 10 april 1997; in werking vanaf 1 januari 1998) kunnen de ouders een keuze maken tussen hun namen voor de naam van hun kind(eren). De keuze kan alleen maar gemaakt worden voor kinderen die juridisch twee ouders hebben, dus geboren binnen het huwelijk en buiten het huwelijk wanneer ze door de vader erkend zijn en voor kinderen die geadopteerd worden. De keuze kan op twee momenten gebeuren: bij het aangaan van het huwelijk of uiterlijk op het moment van de aangifte van de geboorte. Kinderen die 16 jaar of ouder zijn en erkend of geadopteerd worden, kunnen zelf de naamskeuze doen. Zonder keuze krijgt het kind dat tijdens het huwelijk wordt geboren de naam van de vader. Een kind dat buiten het huwelijk geboren wordt, behoudt daarentegen de naam van de moeder als bij de erkenning niet voor de naam van de vader wordt gekozen. Dit naamstelsel moe(s)t tegemoetkomen aan een aantal vereisten, met name een gelijke behandeling van man en vrouw, een grotere keuzevrijheid voor de ouders, de beleefde eenheid van het gezin, een doelmatige overheidsadministratie.

Evaluatie:

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Justitie
"De gekozen achternaam. Betekenis en gebruik van de wijziging van artikel 5 van het Burgerlijk Wetboek", Den Haag, 2002

Volledige tekst en samenvatting evaluatie:

<http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/evaluatie-naamrecht.aspx>

Hoe vaak wordt voor moeders naam gekozen? Op basis van de bevolkingsenquête en de enquête onder de gemeenten is getracht een schatting te maken van het aantal kinderen dat anno 2001 als gevolg van de regelgeving moeders naam draagt. De bevolkingsenquête leidt tot een schatting tussen 1 en 17 procent en de tweede enquête geeft circa 5 procent aan. Het besluitvormingsproces blijkt in 7 van de 10 gevallen (=ouderparen) snel te verlopen.

Kritiek van het Clara Wichmann Instituut (CWI) op deze evaluatie:

<http://www.vrouwenrecht.nl/opinie/cwi/vaderswil>

<http://www.uu.nl/NL/faculiteiten/rebo/wetenschapinopdracht/kennispunt/publicaties/Documents/Samenvatting%20Naamrecht%20012005.pdf>

Er is in deze evaluatie geen aandacht besteed aan de uitspraak van CEDAW in juni 2001 dat het Nederlandse naamrecht in strijd is met het VN-Vrouwenverdrag.

Voorstel CWI om gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bewerkstelligen:

- ouders moeten kunnen kiezen tussen naam vader, moeder of beide namen gecombineerd en ouders bepalen zelf de volgorde; indien er geen overeenkomst is wordt de alfabetische volgorde aangehouden;
- naam van kind mag niet meer dan uit twee delen bestaan;
- eenheid van naam wordt losgelaten zodanig dat ouders de naamskeuze per kind mogen maken, waardoor ook de gelijkheid en de harmonie binnen de relatie tot uitdrukking wordt gebracht.

Noorwegen

Wet nr. 39 van 8 juni 1979. Koppels moeten een keuze doen voor hun namen na het huwelijk. Zij kunnen de familienaam van de man of van de vrouw aannemen ofwel behoudt ieder zijn naam. Wanneer de ouders een gemeenschappelijke familienaam hebben, krijgen de kinderen dezelfde naam. Als de ouders elk hun eigen naam behouden, kiezen zij voor het kind de achternaam van de vader of van de moeder. Wanneer er zes maanden na de geboorte nog geen keuze is gemaakt, krijgt het kind de familienaam van de moeder.

Portugal

In Portugal dragen de kinderen de namen van hun vader en hun moeder of van één van hen. Deze keuze ligt in de handen van de ouders. Bij onenigheid beslist de rechter in het belang van het kind.

Spanje

Het Spaanse systeem voor de toekenning van familienamen is dubbel. De toekenning van de namen hangt af van het bestaan of de aanwezigheid van een vastgesteld verwantschap met een van de verwekkers of met beide ouders.

De verwantschap is bepaald met betrekking tot beide ouders:

De wettelijke volgorde plaatst de eerste naam van de vader op de eerste plaats en de eerste naam van de moeder op de tweede plaats, ongeacht of het kind al dan niet uit het huwelijk voortkomt en ongeacht of het door beiden werd geadopteerd. Omdat op die manier de naam van de moeder onherroepelijk verdwijnt met de tweede generatie, heeft artikel 109 Sp. B.W. in 1999 de mogelijkheid ingevoerd om de volgorde van de namen aan te passen door een eenvoudige verklaring van de ouders. Volgens hetzelfde artikel kan het kind bij het bereiken van de meerderjarigheid vragen om de volgorde van de namen te veranderen.

De verwantschap is enkel bepaald met betrekking tot de moeder:

Het kind draagt de twee namen van de moeder in dezelfde volgorde als zij die draagt; de volgorde kan omgedraaid worden als zij dat wil.

De verwantschap is enkel bepaald met betrekking tot de vader:

Het kind draagt de twee namen van de vader in dezelfde volgorde als hij die draagt.

De verwantschap is niet bepaald:

De verantwoordelijke voor het bevolkingsregister staat in voor het vinden van een gebruikelijke voornaam en namen die op een bepaalde wijze op de afkomst van het kind kunnen wijzen.

Zweden

Wet van kracht sinds 1 januari 1983: het kind krijgt de naam van de ouders als zij dezelfde naam dragen; zoniet en wanneer de ouders samen nog andere minderjarige kinderen hebben, dan krijgt de pasgeborende de naam van het jongste van die kinderen. Slechts wanneer de ouders verschillende achternamen en geen andere gemeenschappelijke kinderen hebben, kunnen zij vrij beslissen welke naam zij aan het kind geven.

Quebec

Keuzemogelijkheid voor de ouders: ofwel naam van de vader ofwel naam van de moeder ofwel de dubbele naam (met vrije keuze inzake de volgorde).
Bijna de helft van de ouders kiest voor de dubbele naam.

L'enfant peut recevoir jusqu'à deux des noms de ses parents (article 51 du Code civil du Québec)⁵: " L'enfant reçoit, au choix de ses père et mère, un ou plusieurs prénoms ainsi qu'un nom de famille formé d'au plus deux parties provenant de celles qui forment les noms de famille de ses parents."

Voorgestelde pistes in België

(Wets)voorstellen

Op parlementair vlak zijn sinds de jaren 1980 al een aantal wetsvoorstellen ingediend met de bedoeling om het patriarchale naamrecht te doorbreken.

Naam van de moeder

Sommige wetsvoorstellen opteren voor het uitsluitend toekennen van de naam van de moeder als familienaam van het kind. Zij argumenteren dat dit het best aansluit bij de biologische werkelijkheid (*cf.* het adagium *mater semper certa est*) en bij de eigensoortige band die vrijwel altijd tussen de moeder en het kind bestaat.

- Wetsvoorstel van 3 februari 1986 met betrekking tot de familienaam, ingediend door de heer Van den Bossche, Kamer, 272 (1985-1986) - Nr. 1
- Wetsvoorstel van 24 maart 1988 betreffende de familienaam van het kind, ingediend door mevrouw Lieten-Croes, Senaat, 165-1 (B.Z. 1988)
- Wetsvoorstel van 6 mei 1988 met betrekking tot de familienaam, ingediend door de heer Van den Bossche, Kamer, -405/1-1988
- Wetsvoorstel van 23 oktober 1995 betreffende de familienaam van het kind, ingediend door mevrouw Lisette Croes, Kamer, -168/1-95/96
- Wetsvoorstel van 2 oktober 2003 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de familienaam betreft, ingediend door Dalila Douifi, Magda De Meyer en Maya Detiège, Kamer, Doc 51 0248/001

Keuzevrijheid ouders

5

<http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/CCO/CCO.html>

Keuze tussen de familienaam van de moeder, de familienaam van de vader of de familienamen van beide ouders, met een aanvullende wettelijke regeling en de mogelijkheid om bij onenigheid naar de jeugdrechtbank te stappen.

- Wetsvoorstel van 30 september 1986 betreffende de naam, ingediend door de heer M. Klein, Kamer, 599 (1985-1986) - Nr. 1.
Bij het sluiten van het huwelijk beslissen de echtgenoten hun eigen familienaam te behouden ofwel kiezen ze een met hun familienaam gevormde gemeenschappelijke naam. Ze vermelden welke van beide namen op de eerste plaats komt. Echtgenoten die een gemeenschappelijke naam hebben aangenomen dragen die aan hun kinderen over. Alle broers en zussen dragen dezelfde naam, nadat de naam van het eerste kind is vastgelegd moeten de volgende kinderen van hetzelfde paar dezelfde naam krijgen. De naam mag uit slechts twee namen bestaan. Kinderen dragen dus ofwel de naam van de moeder ofwel van de vader ofwel beide namen van de ouders samengevoegd in een door hen bepaalde volgorde. Vermits alleen de in een samengestelde naam op de eerste plaats komende naam aan de volgende generatie kan worden overgedragen, zal de naam van de kleinzoon of kleindochter nooit meer uit meer dan twee namen bestaan.
- Wetsvoorstel van 11 maart 1999 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, teneinde bij de naamsoverdracht op het kind discriminatie tussen mannen en vrouwen weg te werken, ingediend door Martine Schrüttinger en Frans Lozie, Kamer, -2053/1-98/99
Gelijkheid en vrije keuze vormen de grondbeginselen. De ouders kiezen de meest geschikte naam of namen. De volgorde bij de dubbele naamgeving wordt bepaald door het geslacht van het kind: de naam van de vader op de eerste plaats indien het kind een jongen is en de naam van de moeder op de eerste plaats indien het kind een meisje is. Broers en zussen moeten dezelfde naam hebben, bijgevolg moet de door de ouders gekozen naam voor het oudste kind automatisch ook aan de jongere kinderen worden gegeven. Deze regelgeving geldt zowel voor enkelvoudige als voor dubbele familienamen.
- Wetsvoorstel van 24 november 1999 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, teneinde bij de naamsoverdracht op het kind discriminatie tussen mannen en vrouwen weg te werken, ingediend door Claudine Drion en Fauzaya Talhaoui, Kamer, Doc 50 0283/001
De vrije keuze van de ouders moet gepaard gaan met een aanvullende regeling op grond waarvan de volgorde in het geval van dubbele naamgeving afhangt van het geslacht van het kind. Concreet komt het erop neer:
  - o ofwel alleen de naam van de vader
  - o ofwel alleen de naam van de moeder
  - o ofwel beide namen, die van de vader voorop
  - o ofwel beide namen, die van de moeder vooropAls de ouders geen keuze of een verschillende keuze te kennen geven, dan zal de wettelijke regeling van toepassing zijn, overeenkomstig een van de twee volgende formules:
  - o ofwel beide namen, die van de vader voorop als het kind een jongen is
  - o ofwel beide namen, die van de moeder voorop als het kind een meisje is
- Wetsvoorstel van 7 mei 2001 tot wijziging van de artikelen 355, 358 en 370 van het Burgerlijk Wetboek inzake de toewijzing van de familienaam, ingediend door Karine Lalieux en Thierry Giet, Kamer, Doc 50 1240/001
De ouders hebben de mogelijkheid een keuze te maken tussen de naam van de moeder, de naam van de vader of de dubbele naam. Betreft de dubbele naam, moet de keuze voor de volgorde bij de ouders liggen.

- Verslag en advies namens het Adviescomité voor maatschappelijke emancipatie, uitgebracht door Anne-Mie Descheemaeker op 6 mei 2002, Doc 50 0131/002
Vier principes worden eenparig goedgekeurd: ouders hebben de vrije keuze om aan het kind ofwel de naam van de moeder, ofwel die van de vader, ofwel de dubbele naam van moeder en vader in een vrij te kiezen volgorde te geven; indien er geen akkoord bereikt wordt, beslist de overheid en desgevallend wordt de dubbele naam gegeven in alfabetische volgorde; de naam of dubbele naam van het eerste kind is bepalend voor de naam van alle volgende kinderen die uit dezelfde ouders geboren worden; de tweede generatie kan nooit meer dan twee namen krijgen. De vrije keuze van één naam of van de samenstelling van een dubbele naam uit de diverse familienamen blijft behouden.
- Wetsvoorstel van 16 juli 2003 tot wijziging van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot de toekenning van de naam van het kind, ingediend door Zoë Genot en Muriel Gerkens, Doc 51 0089/001
Ofwel de naam van de vader, ofwel de naam van de moeder, ofwel de naam van de vader én van de moeder in de door de ouders gekozen volgorde; alle kinderen van hetzelfde echtpaar dragen dezelfde naam. Vanaf de tweede generatie maken de ouders die zelf een dubbele naam dragen voor de naam van hun kind een keuze uit hun vier namen zodat een kind maximaal twee, in een dubbele naam aan elkaar gekoppelde namen kan dragen. Kinderen van ouders die geen keuze hebben gemaakt of het onderling niet eens geraken, krijgen een dubbele naam toegekend en die naam (volgorde) wordt bij loting bepaald. Gesteld dat de ouders reeds een dubbele naam dragen, wordt de eerste naam van elk van beide ouders doorgegeven.
- Wetsvoorstel van 22 januari 2004 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek inzake de gevolgen van de afstamming en adoptie wat de naam betreft, ingediend door Els Van Weert en Annelies Storms, Kamer, Doc 51 0724/001
Als de ouders hun wil tot het geven van een dubbele naam aan hun kind niet laten blijken, dan zal het kind de naam van de vader dragen. De ouders kunnen hun kind ook de dubbele naam geven en bepalen zelf de volgorde. Alle kinderen van hetzelfde echtpaar krijgen dezelfde naam. Maken de ouders hun voorkeur niet bekend of komen ze niet tot een overeenkomst, dan wordt de dubbele naam in alfabetische volgorde aan de kinderen gegeven. Wanneer mensen met een dubbele naam dan zelf kinderen krijgen, dan kan enkel het eerste deel van de naam worden overgedragen. Behalve als de vader reeds een dubbele naam heeft en de ouders geen inbreng van moedersnaam wensen te doen dan krijgt het kind de dubbele familienaam van de vader. Als de vader meer dan twee namen heeft, worden enkel de twee eerste delen overgedragen in dit laatste geval.
- Wetsvoorstel van 6 november 2007 tot wijziging van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot de toekenning van de naam van het kind, ingediend door Zoë Genot, Muriel Gerkens c.s., Doc 52 0327/001
De ouders kunnen de naam van hun kind kiezen: ofwel de naam van de vader, ofwel de naam van de moeder, ofwel de naam van de vader én die van de moeder in de door de ouders gekozen volgorde. Wat de eenheid van de familienaam betreft: de voor het eerste kind gemaakte keuze geldt tevens voor de andere kinderen uit hetzelfde echtpaar. Vanaf de tweede generatie maken de ouders die zelf een dubbele naam dragen, voor de naam van hun kind een keuze uit vier namen, zodat een kind maximaal twee, in een dubbele naam aan elkaar gekoppelde namen kan dragen. Kinderen van ouders die geen keuze maken of het onderling niet eens geraken, krijgen een dubbele naam toegekend, die bij loting wordt bepaald. Gesteld dat de ouders reeds een dubbele naam dragen, wordt de eerste naam van elk van beide ouders doorgegeven.

Advies nr. 14 van de Raad van de gelijke kansen voor mannen en vrouwen van 21 maart 1997 betreffende de naam van het kind

"Bij de geboorte van het eerste kind kunnen de ouders voor de familienaam van een van beide ouders, of voor de dubbele naam opteren. Maakt men een keuze voor de dubbele familienaam, dan wordt de alfabetische volgorde aangehouden. Maken de ouders geen keuze, dan krijgt het kind automatisch de naam van de moeder. In dat geval beschikt de vader, met ingang van de geboortedatum van het kind, over een termijn van twee maanden waarbinnen hij zich tot de jeugdrechtbank kan wenden."

Bij de dubbele naam wordt alleen de eerste naam op de volgende generatie overgedragen.

Kind kiest zelf vanaf 18 jaar

Het kind kiest zelf op zijn achttiende tussen de familienaam van zijn vader of die van zijn moeder

- zie in deze zin L. De Pauw-Deveen, Stuk Senaat, nr. 671/1 1987-1988
- Wetsvoorstel van 12 oktober 1993 betreffende de familienaam van het kind, ingediend door M. Pataer, L. Lieten-Croes en F. Van der Wildt, Senaat, 868-1 (1993-1994)
Elk kind draagt de naam van zijn moeder maar kan bij zijn meerderjarigheid de familienaam van zijn vader op eenvoudig verzoek aannemen nadat het oorspronkelijk de naam van de moeder had gekregen.
- Wetsvoorstel van 25 februari 1999 tot wijziging van het Burgelijk Wetboek teneinde de familienaamsverandering mogelijk te maken, ingediend door Didier Reynders en Jaqueline Herzet, Senaat, -2016/1-98/99
Het kind krijgt de mogelijkheid vanaf de leeftijd van de meerderjarigheid en zo het dat wenst van naam te veranderen en de naam van de andere ouder te dragen.
- Wetsvoorstel van 12 oktober 1999 tot wijziging van het Burgelijk Wetboek teneinde de familienaamsverandering mogelijk te maken, ingediend door Jaqueline Herzet, Kamer, doc. 50 0131/001
Het kind krijgt de mogelijkheid vanaf de leeftijd van de meerderjarigheid en zo het dat wenst van naam te veranderen en de naam van de andere ouder te dragen.

Dubbele naam

Een aantal wetsvoorstellen opteren voor de dubbele familienaam van het kind samengesteld uit de namen van de vader en de moeder, omdat op die manier de verbondenheid van het kind met de beide ouders wordt uitgedrukt.

- Wetsvoorstel van 30 september 1986 betreffende de naam, ingediend door de heer M. Klein, Kamer, 599 (1985-1986) - Nr. 1.
Zie hoger bij keuzevrijheid ouders.
- Wetsvoorstel van 26 september 1995 tot wijziging van de artikelen 335 en 358 van het Burgerlijk Wetboek inzake de gevolgen van de afstamming en de adoptie, ingediend door de heer Anciaux, Senaat, 1-112/1
De naam van de moeder wordt toegevoegd aan de naam van het kind. Wanneer kinderen met een dubbele naam zelf kinderen krijgen, is het opportuun om voor de naamgeving van dit kind telkens het eerste deel van de naam van de vader en het eerste deel van de naam van de moeder over te nemen.
- Wetsvoorstel van 5 augustus 1997 tot wijziging van de artikelen 335 en 358 van het Burgerlijk Wetboek inzake de gevolgen van de afstamming en de adoptie, ingediend door de heer Anciaux, Senaat, 1-719/1
In tegenstelling tot het vorige wetsvoorstel wordt hier geopteerd om de volgorde in de verwijzing naar respectievelijk de naam van de moeder en de naam van de

vader in de dubbele naam van het kind om te wisselen. De naam kan maar uit twee delen bestaan zodat bij de dubbele naam van de moeder en/of vader enkel het eerste deel van ieders naam overgaat naar het kind.

- Wetsvoorstel van 11 maart 1999 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, teneinde bij de naamsoverdracht op het kind discriminatie tussen mannen en vrouwen weg te werken, ingediend door Martine Schrüttinger en Frans Lozie, Kamer, -2053/1-98/99
Zie hoger bij keuzevrijheid ouders.
- Wetsvoorstel van 24 november 1999 tot wijziging van de artikelen 335 en 358 van het Burgerlijk Wetboek inzake de naam van het kind, ingediend door Vincent Van Quickenborne, Senaat, 2-196/1
Naam van het kind bestaat uit de naam van de moeder, gevolgd door de naam van de vader. In tegenstelling tot het vorige voorstel (26 september 1995, Senaat, 1-112/1) wordt hier geopteerd om de volgorde in de verwijzing naar respectievelijk de naam van de moeder en de naam van de vader van het kind om te wisselen.
- Wetsvoorstel van 14 januari 2000 tot wijziging van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek inzake de familienaam van het kind, ingediend door Sabine de Bethune, Senaat, 2-297/1
Ieder kind draagt zowel de naam van de vader als van de moeder. De ouders bepalen zelf de volgorde. Deze volgorde geldt voor de namen van alle kinderen van dezelfde ouders.
- Wetsvoorstel van 26 april 2000 tot wijziging van de artikelen 335 en 358 van het Burgerlijk Wetboek inzake de gevolgen van de afstamming en de adoptie wat de naam betreft, ingediend door Els Van Weert, Kamer, Doc 50 0593/001
De naam van het kind bestaat uit de naam van de moeder, gevolgd door de naam van de vader. Wanneer kinderen met een dubbele naam zelf kinderen krijgen, is het opportuun om voor de naam van dit kind telkens het eerste deel van de naam van de moeder en het eerste deel van de naam van de vader over te nemen.
- Wetsvoorstel van 20 augustus 2003 tot wijziging van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek inzake de familienaam van het kind, ingediend door Sabine de Bethune, Senaat, 3-154/1
- Wetsvoorstel van 19 oktober 2005 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek in verband met de toewijzing van de familienaam, teneinde de overdracht van de familie-identiteit te garanderen via de dubbele naamgeving, ingediend door Karine Lalieux en consoorten, Doc 51 2073/001
De ouders kiezen vrij in welke volgorde de namen moeten staan en indien ze zelf een dubbele naam dragen, welk onderdeel van die naam ze op het kind overdragen. Ingeval de ouders geen keuze maken, komt de naam van de vader op de eerste plaats. Indien beide ouders een dubbele naam hebben en ze zelf geen keuze maken, wordt de eerste naam van de vader en de tweede naam van de moeder genomen. Alle broers en zussen dragen dezelfde naam.
- Wetsvoorstel van 13 juli 2007 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek in verband met de toewijzing van de familienaam, teneinde de overdracht van de familie-identiteit te garanderen via de dubbele naam, ingediend door Karine Lalieux en Colette Burgeon, André Perpète, Valérie Déom, Marie-Claire Lambert en Thierry Giet
Een kind moet de naam van de vader én van de moeder krijgen. De ouders moeten de volgorde kunnen kiezen en indien ze zelf een dubbele naam dragen, welk onderdeel van die naam ze op het kind overdragen. Alle broers en zussen met dezelfde vader en moeder dragen dezelfde naam.

- Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek inzake de familienaam van het kind, ingediend door Sabine de Bethune, Wetgevingsstuk nr. 4-231/1, 1 oktober 2007
De ouders bepalen zelf de volgorde van de namen. Ze beschikken over voldoende verantwoordelijkheidszin om hierover in gezamenlijk overleg, als gelijkwaardige partners, een beslissing te nemen.
Teneinde de eenheid van de naam binnen het gezin te behouden, geldt de keuze van de volgorde van de namen voor alle kinderen van dezelfde ouders. De volgorde van de namen, zoals beslist voor het eerste kind, geldt eveneens voor de volgende kinderen.
Dit wetsvoorstel kiest niet voor het systeem Despotopoulos. Het is immers gebleken dat kinderen het niet leuk vinden om anders te heten dan hun broers en zusjes. De eenheid van de familienaam binnen het gezin wordt door hen belangrijk gevonden. Indien de ouders geen keuze maken, geldt de regel dat de naam van de vader voorop komt, gevolgd door de naam van de moeder.

Voorstel Despotopoulos⁶

De jongens dragen de eerste naam van de vader gevolgd door de eerste naam van de moeder. De meisjes dragen de eerste naam van de moeder gevolgd door de eerste naam van de vader. Wanneer deze kinderen op hun beurt huwen, behouden ze de eerste familienaam en voegen ze er de eerste familienaam van hun partner aan toe.

Bij kinderen die buiten het huwelijk geboren worden krijgen de meisjes de familienaam van de grootmoeder toegevoegd en de jongens die van de grootvader. Indien het onmogelijk is om op basis van deze regel een naam toe te voegen, dan zal de ambtenaar van de burgerlijke stand een naam toevoegen bij de eerste naam.

Voorstel prof. J. Gerlo⁷: wijziging artikel 335B.W. als volgt:

- Het kind wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komt vast te staan, draagt de naam van de ouder met hetzelfde geslacht.
- Het kind wiens afstamming alleen of eerst van moederszijde vaststaat draagt de naam van zijn moeder.
- Het kind wiens afstamming alleen of eerst van vaderszijde vaststaat draagt de naam van zijn vader.

Er wordt geen uitzondering voorzien voor het kind geboren uit overspel.

Subsidiair zou er een keuzemogelijkheid zijn indien de ouders willen dat een kind de naam van de andere ouder draagt.

Arresten van het Arbitragehof

Het arrest nr. 38/93 dd. 19 mei 1993 van het Arbitragehof bepaalt dat artikel 335, §3, tweede lid van het B.W. de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet schendt. Gaat over het onderscheid tussen in overspel a patre verwekte kinderen enerzijds en andere kinderen anderzijds. Het schendt de Grondwet doordat het voor de echtgenote voorziet in een vetorecht zo het de erkenning van een in overspel a patre verwekt kind betreft, zodat voormeld kind de naam van de vader-echtgenoot niet kan dragen.

⁶ C. Despotopoulos, Sur le nom de famille, *Rev. Trim. Dr. Civ.*, 1969, 718-722.

⁷ J. Gerlo, Het familierecht in het zicht van het jaar 2000, in X. (red.), *Liber amicorum prof. Dr. G. Baeteman*, Deurne, Story-Scientia, 130-131.

Het arrest nr. 65/94 dd. 14 juli 1994 van het Arbitragehof: het Hof zegt voor recht dat artikel 335, §3, derde lid van het B.W., in zoverre het bepaalt dat de ouderlijke verklaring van verandering van de naam van de moeder door die van de vader moet worden gedaan vóór de meerderjarigheid of ontvoogding van het kind, geen onderscheid tussen de minderjarige en meerderjarige kinderen invoert dat strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (vroegere artikele 6 en *6bis*).

Het arrest nr. 79/95 dd. 28 november 1995 van het Arbitragehof bepaalt dat artikel 335, § 3, eerste lid van het B.W. niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat het een onderscheid zou maken tussen kinderen geboren binnen of buiten het huwelijk en anderzijds doordat de moeder door haar toestemming tot erkenning te weigeren, kan bewerkstelligen dat de afstamming van vaderszijde na deze van moederszijde komt vast te staan, zodat also verhanderd wordt dat het kind de naam van de vader kan dragen.

Het arrest nr. 64/96 dd. 7 november 1996 van het Arbitragehof: het Hof zegt voor recht dat artikel 335, §3, eerste lid van het B.W. stelt geen discriminatie in tussen het kind wiens afstamming van vaderszijde komt vast te staan na de afstamming van moederszijde, door in het laatste geval te vereisen dat de ouders samen, tenzij een van hen is overleden, dienen te verklaren in een door de ambtenaar van de burgerlijke stand opgemaakte akte dat het kind de naam van zijn vader zal dragen en schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het arrest nr. 68/97 dd. 6 november 1997 van het Arbitragehof: het Hof zegt voor recht: artikel 335, §3, eerste lid van het B.W. schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, doordat het een onderscheid invoert tussen de natuurlijke kinderen wier afstamming van vaderszijde later komt vast te staan dan de afstamming van moederszijde, enerzijds, en de kinderen van wie enkel de afstamming van vaderszijde vaststaat of van wie de afstamming van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, anderzijds, en doordat het dragen van de naam van de vader door het kind afhankelijk maakt van de instemming van de moeder.

Studie over het maatschappelijk draagvlak inzake wetswijziging

De naam van het kind

Sociologische studie omtrent de naam van het kind, in opdracht van de Raad voor de gelijke kansen van mannen en vrouwen en gerealiseerd door Sonecom, 2001:

Steekproef bij 1009 eenheden.

- 47,1% kiest voor het huidig systeem (enkel de naam van de vader)
- 26,3 % kiest voor de dubbele familienaam
- 14,4% ouders willen kiezen tussen de naam van de vader en die van de moeder
- 5,2% enkel de naam van de moeder
- 7,1% zonder mening

Schema modellen voor naamsoverdracht ⁸			
Modellen	variaties	voordelen	bezwaren
Naam van de vader = huidig systeem		Uniformiteit	Ongelijke behandeling ten aanzien van de moeder en ten aanzien van de kinderen vermits alleen kinderen van wie de afstamming ten aanzien van beide ouders vaststaat, de naam van de vader mogen dragen.
Naam van de moeder		<p>Uniformiteit</p> <p>Deze oplossing beantwoordt het best aan de biologische werkelijkheid; elk kind heeft een moeder en dit staat vanaf het begin vast via de geboorteakte. De identiteit van de verwekker is niet altijd te achterhalen.</p> <p>Onderscheid tussen wettige, gewettigde, geadopteerde en erkende onwettige kinderen enerzijds en niet erkende onwettige kinderen anderzijds zou wegvallen.</p> <p>Psychologisch: in het huidig systeem verandert een kind soms van naam (bv. bij een latere erkenning door de vader); kan psychologische moeilijkheden bij kind veroorzaken.</p> <p>Rechtzetting van de jarenlange denigrerende houding tegenover de vrouw.</p> <p>Bevestiging van innige band tussen moeder en kind</p>	<p>Ongelijke behandeling ten aanzien van de vader.</p> <p>Een wet tot regeling van overdracht van de naam kan niet tijdelijk van aard zijn; positieve discriminatie is hier geen oplossing.</p> <p>Kind zou dan een emotionele keuze moeten maken.</p> <p>Alle kinderen van hetzelfde koppel moeten dezelfde naam krijgen.</p> <p>Negatieve psychologische gevolgen voor het verantwoordelijkheidsgevoel van vaders.</p>

⁸ Op basis van de wetsvoorstellen en de argumenten die daarin voorkomen.

	<p>+ Een kind krijgt de mogelijkheid om binnen jaar dat volgt op meerderjarigheid de naam van de vader te kiezen ofwel de naam van de vader aan die van de moeder toe te voegen.</p> <p>Meisjes naam van de moeder, jongens naam van de vader.</p>		
Keuzevrijheid ouders			
<p>Ofwel de naam van de moeder Ofwel de naam van de vader Geen overeenkomst: kind naam van de moeder = Standpunt Vrouwenraad 1996</p> <p>Ofwel de naam van de moeder, ofwel de naam van de vader ofwel de dubbele naam Alle broers en zussen van dezelfde ouders dragen dezelfde naam. De naam mag slechts uit 2 namen bestaan.</p> <p>Ofwel dubbele naam ofwel naam van de vader.</p> <p>Ofwel dubbele naam ofwel naam van de moeder</p> <p>Rechter kiest in geval van onenigheid.</p>	<p>of van vader</p> <p>Bepaling volgorde dubbele naam: zie dubbele naam</p>	<p>Waarborgt de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en stoelt op vrijheidsbeginsel, beginsel van eerbiediging van individuele keuzes</p> <p>Combinatie met optie geslacht voor de bepaling van de volgorde: keuzevrijheid ouders subsidiair gekoppeld aan een wettelijke regeling en mogelijkheid om bij jeugdrechtbank een beroepsprocedure in te leiden.</p>	<p>De economisch, sociaal of psychologisch sterkste ouder zal zijn wil opdringen.</p> <p>Er is sprake van een conflictregel ingeval de ouders het niet eens worden: automatisch naam van moeder of van vader kan zonder meer als een expliciete vorm van seksediscriminatie bestempeld worden.</p>
Kind kiest zelf vanaf 18 jaar			
Een kind krijgt de mogelijkheid om		Door het toenemend aantal	

<p>binnen jaar dat volgt op meerderjarigheid:</p> <p>Te kiezen tussen de naam van de vader of de moeder.</p> <p>De naam van de vader aan die van de moeder toe te voegen.</p> <p>De volgorde van de dubbele naam wijzigen.</p> <p>Er wordt een vetorecht voorzien voor kinderen die de leeftijd van 15 jaar bereikt hebben (in kader van artikel 335, § 3: latere vaststelling van afstammingsband). De jongere in kwestie kan zich dan kunnen verzetten tegen iedere wijziging van zijn naam.</p>	<p>Een verwijzing naar artikel 931 van het Ger. Wb is op zijn plaats, gekoppeld aan een bepaling waarin de minderjarige die voldoende onderscheidingsvermogen heeft zijn mening kan uiten en vanaf een bepaalde leeftijd vetorecht krijgt (= visie Kinderrechtencommissariaat Kamer Doc 50 0283/010 p. 60)</p>	<p>eenoudergezinnen, als gevolg van echtscheiding, is het gerechtvaardigd dat kinderen die slechts sporadisch contact hebben gehad met de ouder wiens naam ze dragen, van familienaam zouden mogen veranderen.</p> <p>Andere reden: het kind dat door de vader is erkend maar zijn naam niet draagt omdat de moeder van wie het de naam bij de geboorte heeft verkregen, niet in de naamsverandering heeft ingestemd.</p> <p>Of wanneer het kind de naam draagt van een ouder die ontzet is uit de ouderlijke macht.</p>	
<p>Dubbele naam</p>			<p>Administratieve rompslomp</p>
<p>Samengesteld uit de namen van de vader en de moeder De volgorde geldt voor de namen van alle kinderen van dezelfde ouders.</p>	<p>Bepaling volgorde:</p>	<p>Verbondenheid met beide ouders. Waarborgt rechtsgelijkheid en voorkomt mogelijke conflicten tussen ouders.</p>	

⁹ Voorbeeld: beide ouders hebben zelf al dubbele naam. Moeder heet Jansens-Peeters. Vader heet Maes-Jacobs. Mogelijkheden zijn: Jansens, Maes, Jansens-Maes, Maes-Jansens, Jansens-Peeters, Maes-Jacobs, Jansens-Jacobs, Jacobs-Jansens, Peeters-Maes, Peeters-Jacobs, Maes-Peeters, Jacobs-Peeters, Jacobs-Maes, Peeters-Jansens.

	<p><u>Vader</u> Naam van de moeder wordt toegevoegd. Wanneer kinderen met dubbele naam zelf kinderen krijgen is het opportuun om telkens het eerste deel van de naam van de vader en het eerste deel van de naam van de moeder over te nemen.</p> <p><u>Moeder</u> De naam van de moeder gevolgd door de naam van de vader.</p> <p><u>Vrije keuze</u> Ouders bepalen de volgorde bij dubbele naam. De op de eerste plaats komende naam wordt aan de volgende generatie overgedragen (ook nooit meer dan 2 namen).</p> <p>Is er geen overeenkomst dan bepaalt het geslacht van het kind de volgorde, of de andere mogelijkheden: alfabet, loting,</p> <p><u>Geslacht</u> Volgorde wordt bepaald door het geslacht. Naam van de vader op eerste plaats wanneer kind een jongen is en naam van de moeder op eerste plaats wanneer kind een meisje is. De volgende kinderen dragen dezelfde naam als het oudste.</p> <p>Vanaf de tweede generatie maken ouders die zelf een dubbele naam</p>	<p>De band tussen moeder en kind staat van nature vast (mater semper certa est). De band tussen vader en kind is ook van groot belang: beklemt voort verantwoordelijkheid vader.</p> <p>Zowel de familienaam van de vader als die van de moeder kan van de ene generatie op de andere worden doorgegeven. Beantwoordt aan de gelijkheidsvereiste.</p>	<p>Ongelijke behandeling ten aanzien van de vrouw blijft bestaan</p> <p>Ongelijke behandeling ten aanzien van de man.</p> <p>Slechts de eerste naam kan op de volgende generatie worden overgedragen.</p> <p>Seksegelijkheid blijft maar één generatie bestaan; bij de volgende generatie verdwijnt één van de stamboomlijnen.</p> <p>Discriminatie ten aanzien van kinderen van wie de afstamming maar ten aanzien van één ouder vaststaat en die dus maar één naam zullen dragen.</p>
--	--	---	---

	<p>dragen voor de naam van hun kind een keuze uit 4 namen zodat het kind maximaal 2 namen in een dubbele naam aan elkaar gekoppelde namen kan dragen. In praktijk 14 mogelijkheden.⁹</p> <p>Systeem Despotopoulos: Meisjes krijgen de naam van de moeder gevolgd door de naam van de vader. Jongens krijgen de naam van de vader gevolgd door de naam van de moeder.</p> <p><u>Loting</u> Maken de ouders geen keuze, dan bepaalt loting de volgorde. Dragen de ouders zelf een dubbele naam, dan wordt de eerste naam van elk van beide ouders doorgegeven.</p> <p><u>Alfabetisch</u> In alfabetische volgorde waarbij alleen de eerste naam op de volgende generatie wordt overgedragen.</p> <p>Behalve als de vader reeds de dubbele naam heeft en de ouders geen inbreng van moederszijde willen doen, krijgt het kind de dubbele naam van de vader.</p> <p>Ouders kiezen, indien geen overeenkomst telt de alfabetische volgorde. Wanneer mensen met dubbele naam zelf kinderen krijgen, kan enkel het eerste deel van de dubbele naam worden</p>	<p>Statistisch gezien evenveel kans om een jongen of een meisje ter wereld te brengen; discriminatie is dus uitgesloten. De familienaam van de vader wordt in de mannelijke lijn bestendigd en die van de moeder in de vrouwelijke lijn.</p>	<p>Zussen en broers van eenzelfde gezin dragen niet dezelfde familienaam (of beter gezegd wel dezelfde naam maar in een andere volgorde). Gebrek aan eenvoud. De naam die op de tweede plaats staat, gaat in verdere generaties verloren.</p> <p>Discriminatie tussen namen met een beginletter vooraan in het alfabet en namen met beginletter achteraan in alfabet. Deze laatste namen zullen op termijn zeldzamer worden en dat zal leiden tot een verschraling van het patrimonium aan familienamen.</p>
--	---	--	--

<p>Systeem prof. Gerlo</p>	<p>overgedragen.</p> <p>Het kind wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komt vast te staan, draagt de naam van de ouder met hetzelfde geslacht.</p> <p>Het kind wiens afstamming alleen of eerst van moederszijde vaststaat draagt de naam van zijn moeder.</p> <p>Het kind wiens afstamming alleen of eerst van vaderszijde vaststaat draagt de naam van zijn vader.</p> <p>Er wordt geen uitzondering voorzien voor het kind geboren uit overspel.</p>	<p>Gelijkheid v/m wordt op objectieve wijze verzekerd omdat de bepaling van de naam van het kind aan het toeval wordt overgelaten.</p> <p>Eenvoudig systeem.</p>	
----------------------------	---	--	--

Keuzeformulier: krachtlijnen van de hervorming van de naamgeving

	Akkoord*
De toewijzing van de naam hangt af van de afstamming van het kind.	Bepaald door BW
1. Als de afstamming maar voor één tak vaststaat , draagt het kind de naam van de ouder - moeder of vader - ten aanzien van wie de afstamming bewezen is (= huidige situatie).	Blijft behouden
Mogelijke variaties:	
- Het kind wiens afstamming alleen of eerst van moederszijde vaststaat draagt de naam van zijn moeder.	Blijft behouden
- Het kind wiens afstamming alleen of eerst van vaderszijde vaststaat draagt de naam van zijn vader.	Blijft behouden
2. a. Als de afstamming tegelijkertijd voor beide takken vaststaat, automatisch de naam van de vader = huidige situatie	neen
2. b. Als de afstamming tegelijkertijd voor beide takken vaststaat, automatisch de naam van de moeder	
2. c. Als de afstamming tegelijkertijd voor beide takken vaststaat, automatisch de dubbele naam Voor de volgorde: zie lager.	
2. d. Als de afstamming tegelijkertijd voor beide takken vaststaat, kiezen de ouders gezamenlijk de naam van het kind die dan in de geboorteakte van het kind wordt vermeld. Voor de naamkeuze gelden volgende mogelijkheden:	
- automatisch de naam van de vader mits mogelijkheid tot afwijking (bv. via akte) en dan keuze voor dubbele naam	
- automatisch de naam van de moeder mits mogelijkheid tot afwijking (bv. via akte) en dan keuze voor dubbele naam	
- keuze tussen de naam van een van beide ouders	
- keuze tussen de naam van een van beide ouders en de naam van beide ouders (= dubbele naam)	
Volgorde inzake de <u>dubbele naam</u> :	
<u>Vrije keuze</u> : ouders bepalen de volgorde bij dubbele naam. Is er geen overeenkomst dan wordt de volgorde bepaald door:	
- geslacht (1): naam van de vader op eerste plaats wanneer kind een jongen is en naam van de moeder op eerste plaats wanneer kind een meisje is. De volgende kinderen dragen dezelfde naam als het oudste.	
- geslacht (2): Systeem Despotopoulos: meisjes krijgen de naam van de moeder gevolgd door de	

naam van de vader. Jongens krijgen de naam van de vader gevolgd door de naam van de moeder.	
- alfabetische volgorde	
- loting	
- rechter	
<u>Geen vrije keuze</u> maar volgorde wordt bepaald door ofwel:	
- eerst naam moeder	
- eerst naam vader	
- geslacht (1)	
- geslacht (2)	
- alfabetisch	
- loting	
Overdracht dubbele naam aan de volgende generatie:	
Principe: nooit meer dan 2 namen	
- de op de eerste plaats komende naam wordt aan de volgende generatie overgedragen	
- ouders maken zelf een keuze uit de 4 namen (in de piste van de vrije keuze zijn er dan 14 mogelijkheden)	
De gekozen naam geldt voor alle volgende kinderen die uit dezelfde ouders geboren worden (tenzij keuze voor systeem Despotopoulos)	
De gekozen naam kan voor elk kind anders zijn (= eenheid van naam loslaten)	
3. Als de afstamming van een kind pas na de geboorte van een ander kind wordt vastgesteld en wanneer dat kind nog geen vijftien is, bepalen de ouders in onderlinge overeenstemming of de naam van het kind wordt gewijzigd. Indien de ouders de naam wijzigen, hebben ze dezelfde mogelijkheden als bij het tweede geval (afstamming staat voor beide takken tegelijkertijd vast). Gaan ze onderling niet akkoord, dan geldt dezelfde regel als voor het tweede geval. Is het kind ouder dan 15 jaar**, moet het met zijn naamswijziging akkoord gaan Gaat het kind niet akkoord, dan blijft zijn naam ongewijzigd.	
Bij de opheffing van de afstamming (betwisting van vader- of moederschap, vernietiging van de erkenning), verliest een kind jonger dan 15 jaar de naam van de persoon ten aanzien van wie de afstamming met terugwerking wordt opgeheven.	
Is het kind ouder dan 15 jaar, dan mag het desgewenst die naam behouden.	
Bij gewone adoptie en volle adoptie worden dezelfde regels toegepast.	
4. Jongeren moeten vanaf hun meerderjarigheid hun naam kunnen wijzigen (in overeenstemming met wat de Vrouwenraad voorstelt - zie hoger)	
- zonder enige reden of	

- wegens ernstige gronden	
5. Een van beide ouders moet zich tot de rechtbank kunnen richten om de naamswijziging van het kind te verkrijgen wanneer de andere ouder geheel of gedeeltelijk is ontzet van zijn ouderlijke macht ten aanzien van het kind.	
- enkel de ouder	
- of in samenspraak met het kind (leeftijd ? zie hieronder)	
6. Inspraak en leeftijd van het kind	
- 15 jaar	
- voldoende onderscheidingsvermogen	
7. Voorzien in een overgangsmaatregel? Tot twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving kunnen ouders voor hun gemeenschappelijke kinderen de naam van de andere ouder kiezen of de dubbele naam, mits op dat moment het oudste kind jonger is dan 12 jaar.	

Akkoord*: kruisje plaatsen bij de piste waar u zich in kan vinden, rekening houdend met het non-discriminatiebeginsel
15 jaar**: leeftijd eventueel aan te passen, zie punt 6.

Besluit

De te volgen uitgangspunten zijn:

- geen seksediscriminatie/geen disproportionele uitkomsten
- voldoen aan de eisen van gelijke behandeling/individuele rechtvaardigheid
- garantie van ruime vrije keuze¹⁰
- conflictminimaliserend
- doelmatig/werkbaar

In het geval de afstamming tegelijkertijd voor beide takken komt vast te staan is een mogelijke door het parlement te onderzoeken piste:

- Keuze tussen de naam van beide ouders en de dubbele naam.
- Bij de dubbele naam bepalen de ouders de volgorde.
- Overdracht dubbele naam naar volgende generatie: nooit meer dan twee namen en ouders maken keuze uit vier namen.
- De eenheid van naam wordt losgelaten.

---

¹⁰ Een beperkte vrije keuze is bijvoorbeeld kiezen tussen de namen van beide ouders en als ze niet overeenkomen het kind automatisch de naam van de vader of van de moeder toekennen: is vorm van seksediscriminatie vermits er een ongelijke uitwerking is voor vrouwen en mannen.